

ODPIS

Sygn. akt VIII U 4900/13

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSR del. do SO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015r. w Poznaniu

odwołania **K. A. Klinika K (...), M. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 13 września 2013 roku, znak: (...)

w sprawie **K. A. Klinika K (...), M. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o podstawę wymiaru składek

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób że ustala, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne M. M. (zd . F.) podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik K. A. Klinika K (...) za okres od stycznia 2013 r. do września 2013r., powinna być ustalana od kwoty 2.737,55 zł odpowiadającej 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej,**
- 2. w pozostałym zakresie odwołanie oddala,**
- 3. koszty procesu znosi wzajemnie.**

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 września 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 oraz art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1, art. 41 ust. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. – Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.; dalej: ustawa o sus), art. 58 § 1, § 2, § 3 kc oraz § 11 ust. 1 i § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczenia odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w kodeksie pracy (Dz.U. z 1996 r., Nr 62, poz. 289), art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. – Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027

ze zm.), stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne M. F. jako pracownika u płatnika składek K. A. Klinika K (...) za okres od stycznia 2013 r. wynosi:

okres	podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe	podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne
01.2013 r.	1.200,00 zł	1.035,48 zł
02.2013 r.	1.200,00 zł	1.035,48 zł
03.2013 r.	120,00 zł	1.035,59 zł
04.2013 r.	0,00 zł	207,12 zł
05-09.2013 r.	po 0,00 zł miesięcznie	po 0,00 zł miesięcznie

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż M. F. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego i rentowych, wypadkowego oraz chorobowego od dnia 2 stycznia 2013 r. Natomiast dokument ZUS ZUA, tj. zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego został złożony dnia 24 lutego 2013 r. W imiennych raportach miesięcznych o należnych składkach na ubezpieczenia społeczne i wypłaconych świadczeniach ZUS RCA za okres od stycznia 2013 r. płatnik wykazał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości odpowiednio: za 01/2013 r. - 4.350,00 zł, za 02/2013 r. - 4.350,00 zł, za 03/2013 r. - 435,00 zł, za 04/2013 r. - 0,00 zł, za 06/2013 r. - 0,00 zł. Natomiast w raportach miesięcznych zostały wykazane przerwy w opłacaniu składek, tj. w okresie od 4 marca 2013 r. do 5 kwietnia 2013r.- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, a od 6 kwietnia 2013 r. - okres zasiłku chorobowego z ubezpieczenia chorobowego.

Płatnik wykazał:

- w 03/2013 r. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy w okresie od 4 marca 2013 r. do 30 marca 2013 r.,
- w 04/2013 r. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy w okresie od 31 marca 2013 r. do 5 kwietnia 2013 r.,
- w 04/2013 r. zasiłek z ubezpieczenia chorobowego w okresie od 6 kwietnia 2013 r. do 29 kwietnia 2013 r.,
- w 05/2013 r. zasiłek z ubezpieczenia chorobowego w okresie od 30 kwietnia 2013 r. do 29 maja 2013 r.,
- w 06/2013 r. zasiłek z ubezpieczenia chorobowego w okresie od 30 maja 2013 r. do 28 czerwca 2013 r.

Organ rentowy wskazał również, iż z przedłożonych umów o pracę z dnia 30 grudnia 2012 r. zawartej na czas określony do 31 stycznia 2013 r. i zawartej w dniu 31 stycznia 2013 r. na czas nieokreślony wynika, iż do zakresu obowiązków M. F. należały: prace biurowe, wystawianie faktur sprzedaży, opisywanie faktur zakupowych, kontakt z biurem rachunkowym, wyszukiwanie na stronach internetowych (allegro) tańszych części samochodowych, roznoszenie ulotek. Wymiar czasu pracy w umowie o pracę został określony na 30 godzin tygodniowo, a wynagrodzenie zasadnicze - 4.350,00 zł oraz premia od pozyskanych klientów. Z kwestionariusza osobowego wynika, iż M. F. posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące, a obecnie studiuje w Wyższej Szkole (...). Przedłożone dokumenty na okoliczność doświadczenia zawodowego, wykształcenia oraz wyjaśnienia dotyczące charakteru pracy

nie potwierdzają, że czynności które wykonywała M. F. są adekwatne do wysokości wykazanego w dokumentach ubezpieczeniowych wynagrodzenia w kwocie 4.350,00 zł. Przed zatrudnieniem M. F. wszystkie czynności wykonywał osobiście właściciel K. B.. Ponadto w przedstawionych wyjaśnieniach wynika, iż ubezpieczona zatrudniona została na polecenie znajomych. Zakład ustalił, że pomimo, iż M. F. stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży, a płatnik oznajmił, iż poszukuje pracownika na jej stanowisko, to nikt dotychczas nie został zgłoszony do ubezpieczeń. Ponadto płatnik oświadczył, iż ubezpieczona w okresie od 8 stycznia 2013 r. do 14 stycznia 2013 r. świadczyła pracę mimo, iż w tym okresie była niezdolna do pracy i przedłożyła innemu płatnikowi składek zwolnienie lekarskie.

W ocenie organu rentowego przedłożone dokumenty oraz wyjaśnienia nie potwierdzają, że czynności które wykonywała M. F. wymagały specjalnych kwalifikacji i tym samym są adekwatne do wysokości wykazanego w dokumentach ubezpieczeniowych wynagrodzenia w kwocie 4.350,00 zł przy wymiarze 30 godzin, tj. 3/4 etatu. Nie bez znaczenia jest również kondycja finansowa, płatnik bowiem nie opłaca składek na ubezpieczenia społeczne. Dodatkowo z informacji uzyskanych z Urzędu Skarbowego P. dotyczących płatnika K. B. wynika, że za 2012 rok złożył deklarację PIT -36 wykazując przychód z działalności w wysokości 145.367,79 zł i stratę w wysokości 30.014,33 zł. Wobec dokonanych ustaleń Zakład zakwestionował wykazane przez płatnika składek podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne M. F. u płatnika składek K. A. Klinika K (...) i przyjął kwotę odpowiadającą 30 godzinom, tj. 3/4 etatu od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym w roku 2013 r. – 1.600,00 zł, tj. 1.200,00zł. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 21 października 2013 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, płatnik składek, **K. B.** złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, iż podstawę wymiaru M. F.:

1. składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe stanowią:

01/2013 r. – 02.2013 r. - 4.350,00 zł,

03/2013r. - 435,00 zł,

04/2013 r. – 09/2013 r. - 0,00 zł

2. składek na ubezpieczenie zdrowotne stanowią:

01/2013 r. – 02.2013 r. – 3.753,61 zł,

03.2013 r. – 3.753,59 zł,

04.2013 r. – 750,72 zł,

05/2013 r. – 09/2013 r. – 0,00 zł.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, iż w dniu 30 grudnia 2013 r. zawarł umowę o pracę z M. F., która została mu polecona przez znajomych, jako odpowiedni pracownik na stanowisko, które planował utworzyć. Po odbyciu rozmowy kwalifikacyjnej odwołujący był przekonany, że będzie ona odpowiednim pracownikiem. Dodatkowo okazało się, iż posiada doświadczenie w fakturowaniu, nabyte podczas wcześniej wykonywanej pracy. Początkowo M. F. została zatrudniona na okres próbny, a po „sprawdzeniu się”, podpisana została umowa na czas nieokreślony. Na utworzenie stanowiska odwołujący zdecydował się, mając na uwadze to, iż dotychczas sam wykonywał wszystkie obowiązki i nie poświęcał im odpowiedniej ilości czasu. Zamiarem odwołującego było również to by wynagrodzenie było godziwe, odpowiadało rodzajowi wykonywanej pracy, nakładowi pracy i zaangażowaniu w wykonywane czynności. Odwołujący chciał powierzyć nowo zatrudnionej osobie obowiązki administracyjne, związane z reklamą, dotyczące zamówień oraz prace biurowe. Dzięki temu odwołujący mógłby skupić się na wykonywaniu prac związanych z główną działalnością. Zadaniem nowego pracownika miało być także wyszukiwanie części samochodowych sprzedawanych po preferencyjnych cenach. Dotychczas odwołujący sam był odpowiedzialny za zakupy. Odwołujący podniósł, iż terminowo opłacał składki na ubezpieczenie społeczne, a w raportach imiennych wykazywał podstawy

wymiaru składek na ubezpieczenie zgodnie z faktycznym wynagrodzeniem wypłacanym pracownicy. Organ rentowy nie kwestionował składanych dokumentów oraz przyjmował wpłacane składki. Zdaniem odwołującego ustalenie wynagrodzenia w wysokości 4.350 zł brutto nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Sprzeczne, w ocenie odwołującego, byłoby określenie wynagrodzenia na poziomie płacy minimalnej, w sytuacji, gdy jej praca jest o wiele więcej warta. Natomiast wypłacanie wynagrodzenia w gotówce było dla odwołującego wygodniejszą formą, gdyż codziennie widywał się z nią w pracy. Ponadto M. F. potwierdziła każdorazowo odbiór wynagrodzenia na liście płac. Odwołujący wyjaśnił również, że ubezpieczona posiada wykształcenie średnie oraz studiuje w Wyższej Szkole (...) w P. oraz pracuje do 2009 r. w (...) Sp. z o.o., gdzie nabyła umiejętności, które mogła wykorzystać w firmie (...). Dzięki zatrudnieniu M. F. obrót w firmie odwołującego wzrósł do 20.620,20 zł netto. Natomiast strata w poprzednim roku była spowodowana inwestycjami dokonanymi w celu rozwoju firmy oraz faktem, iż wszystkie czynności spoczywały wyłącznie na odwołującym.

Powyższe odwołanie zostało zarejestrowane pod sygn. akt VIII U 4900/13. /vide odwołanie k. 3-7 akt/

Dnia 21 października 2013 r., w formie i terminie, od decyzji z dnia 13 września 2013 r. odwołała się również **M. F.**, wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, iż podstawa wymiaru

1. składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe stanowią:

01/2013 r. – 02.2013 r. - 4.350,00 zł,

03/2013r. - 435,00 zł,

04/2013 r. – 09/2013 r. - 0,00 zł

2. składek na ubezpieczenie zdrowotne stanowią:

01/2013 r. – 02.2013 r. – 3.753,61 zł,

03.2013 r. – 3.753,59 zł,

04.2013 r. – 750,72 zł,

05/2013 r. – 09/2013 r. – 0,00 zł.

W uzasadnieniu odwołująca wskazała, iż w dniu 30 grudnia 2012 r. zawarła z K. B. umowę o pracę na czas określony do 31 stycznia 2013 r. W umowie zostało określone wynagrodzenie w kwocie 4.350 zł. Kolejną umowę o pracę strony zawarły w dniu 31 stycznia 2013 r. na czas nieokreślony, powtarzając umówioną wcześniej kwotę wynagrodzenia. Zawierając umowę o pracę odwołująca nie była jeszcze w ciąży lub były to pierwsze dni (termin porodu lekarze szacowali na 30 września 2013 r.). Przedłużając umowę o pracę odwołująca nie była świadoma swojej ciąży, dowiedziała się o niej na początku lutego 2013 r. K. B. decydując się na utworzyć nowe miejsce pracy przeznaczył na jego stworzenie określoną kwotę pieniędzy, odpowiadającą według niego wartości wykonywanej pracy. Chciał mieć pewność, iż wynagrodzenie będzie adekwatne do wartości wykonywanej pracy, że będzie pozwalało na zaufanie do pracownika. Spodziewał się również wzrostu obrotów firmy, wynikających z podziału obowiązków między nim a pracownikiem. Ustalając wysokość wynagrodzenia K. B. brał także pod uwagę wykształcenie odwołującej, fakt podnoszenia przez nią kwalifikacji oraz wcześniejsze doświadczenie zawodowe. Odwołująca wywarła pozytywne wrażenie na pracodawcy w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej. Będąc w ciąży odwołująca starała się pracować tak długo jak było to możliwe. Natomiast, gdy lekarz zalecił odpoczynek, odwołująca przedstawiła obu pracodawcom zaświadczenie lekarskie i przebywała na zwolnieniu lekarskim. Odwołująca wskazała również, iż w związku z jej zatrudnieniem pracodawca odprowadzał składki na ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenie społeczne od płacy podstawowej 4.350 zł. Dopiero w związku ze zgłoszeniem przez odwołującą roszczenia o zasiłek chorobowy, Zakład wszczął postępowanie, nie kwestionując przy tym faktu podlegania, a jedynie wysokość otrzymywanego wynagrodzenia. Organ rentowy arbitralnie stwierdził, iż przyjmuje za podstawę wymiaru składek kwotę stanowiącą

3/4 minimalnego wynagrodzenia za prace w roku 2013, tj. 1.200 zł, przedstawiając argumentację nie popartą żadnymi dowodami. Zdaniem odwołującej posiadane przez nią kwalifikacje odpowiadają rodzajowi powierzonych obowiązków, a także wynagrodzeniu za wykonywaną pracę. Ustalając wynagrodzenie wzięto pod uwagę nie tylko wykształcenie i doświadczenie odwołującej, ale także wpływ jej pracy na rozwój firmy, odpowiedzialność, konieczność motywacji do rzetelnego wykonywania obowiązków, osobiste kwalifikacje oraz zaufanie. Bez związku pozostaje również to, iż odwołująca została zatrudniona na polecenie znajomych, podobnie jak wypłata wynagrodzenia w formie gotówkowej, którego otrzymanie było każdorazowo potwierdzane na indywidualnej liście płac. Zatrudniając nowego pracownika K. B. miał na celu polepszenie kondycji finansowej prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, w konsekwencji uniknięcie strat i możliwość opłacania własnych składek.

Powyższe odwołanie zostało zarejestrowane pod sygn. akt VIII U 4901/13. /vide odwołanie k. 2-11 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. w odpowiedzi na oba odwołania przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołań. /vide odpowiedź na odwołanie k. 20-21 akt/

Zarządzeniem z dnia 9 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zarządził połączenie sprawy o sygn. akt VIII U 4901/13 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą z odwołania K. B. od decyzji ZUS z dnia 13 września 2013 r. toczącej się przed tutejszym Sądem pod sygn. akt VIII U 4900/13. /vide zarządzenie k. 30 akt VIII U 4901/13/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. (z d. F.) urodziła się w dniu (...) W 2008 r. odwołująca ukończyła XI Liceum Ogólnokształcące w P.. Natomiast w roku akademickim 2012/2013 studiowała w Wyższej Szkole (...) w P..

Od 22 października 2009 r. odwołująca jest zatrudniona w (...) Sp. z o.o. jako instruktor - osoba szkoląca nowe osoby przychodzące do pracy w (...), a więc pracownicy zatrudnieni w kuchni, przy ladzie, na kasie. Ponadto zajmowała się wystawianiem faktur, które podpisywał kierownik zmiany. Czynność ta nie należała do obowiązków odwołującej i wykonywała ją tylko, gdy był duży ruch i kierownik nie mógł wystawić faktury. Odwołująca jest zatrudniona w wymiarze 3/4 etatu. W takim samym wymiarze była zatrudniona w latach 2012-2013. Miała elastyczny grafik, czasami pracowała dłużej, a czasami krócej, ale musiało być to minimum 3 dni w tygodniu przez 8 godzin. Odwołująca pracowała także w soboty i niedziele. Pracowała w restauracji (...) na os. (...). Jej praca w AmRest była ewidencjonowana w formie elektronicznej.

W trakcie zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. odwołująca była niezdolna do pracy w okresie od 8 do 14 stycznia 2013 r., a w dniach 22 stycznia 2013 r., 1 lutego 2013 r., od 13 do 15 lutego 2013 r. i 21 lutego 2013 r. korzystała z urlopu wypoczynkowego.

dowód: kwestionariusz osobowy, świadectwo ukończenia LO w aktach organu rentowego; ewidencja czasu pracy (k. 84-85); wykaz absencji (k. 86); opis stanowiska (k. 87); zeznania odwołującej (k. 53v-54, 131v-132)

W roku 2007 i 2008 K. B. był zatrudniony w Firmie (...) j., gdzie zajmował się wyszukiwaniem części do samochodów. Jego wynagrodzenie w okresie od października 2007 r. do października 2008 r. wahało się od 2.316,06 zł do 4.925,67 zł netto.

dowód: potwierdzenia przelewów (k. 69-81)

Od 11 maja 2012 r. K. B. prowadzi działalność gospodarczą – warsztat samochodowy. Odwołujący bazuje na klientach z polecenia, nie reklamuje swoich usług.

Nawiązanie współpracy z firmą (...), która posiada dużą flotę samochodów (około 300 aut), spowodowało, iż odwołujący był zainteresowany zatrudnieniem pracownika do pomocy przy fakturowaniu. Dotychczas bowiem sam wykonywał wszystkie obowiązki. W tym czasie K. B. prowadził także rozmowy z firmą zajmującą się rozwożeniem ryb

– (...). Po dojściu nowej firmy, obciążenie odwołującego zwiększyło się zdecydowanie. Pracował w granicach 14-16 godzin dziennie. Zleceń od firmy (...) jest tyle, że prawie codziennie przyjeżdża auto do naprawy. Najczęściej jest tak, że po przekazaniu do firmy informacji o możliwości obioru auta, od razu podjeżdża kolejne auto na naprawę. Odwołujący rozpoczął także współpracę z firmą (...), w której jest 9-10 aut. Samochody przyjeżdżają nie tylko na przegląd, ale również na naprawy. Ilość napraw w danym tygodniu jest różna.

Poszukując pracownika, odwołujący rozpytywał wyłącznie wśród znajomych. Informację o możliwości zatrudnienia M. M. odwołujący otrzymał od E. M. (1), która prowadzi jego księgowość.

dowód: zeznania świadków: S. N. (k. 118v), M. D. (k. 131); zeznania odwołującego (k. 54-55, 132)

W trakcie wstępnej rozmowy, K. B. poinformował odwołującą o jej obowiązkach, chodziło przede wszystkim o pomoc w poszukiwaniach części oraz przygotowanie faktur, bo były to czynności, które odwołującemu zabierały najwięcej czasu. Ponadto odwołująca miała zajmować się wszystkimi sprawami związanymi z prowadzeniem biura, to jest dostarczanie dokumentów do biura rachunkowego oraz utrzymywanie ogólnego porządku. W trakcie tej rozmowy odwołująca zaproponowała zatrudnienie w wymiarze 3/4 etatu z uwagi na dotychczasowe zatrudnienie w AmRest. Ponadto zamiarem odwołującej było ostatecznie zrezygnowanie z pracy w AmRest. Również odwołująca zaproponowała wynagrodzenie w wysokości 3.000 zł na rękę, na co pracodawca wyraził zgodę z zaznaczeniem, iż jeżeli okaże się, że odwołująca nie spełni się w obowiązkach, to wynagrodzenie zostanie obniżone. Ponadto K. B. wcześniej sam pracował na podobnym stanowisku u autoryzowanego dealera i wiedział jakie są warunki takiej pracy. Był przekonany, że od samego początku trzeba zaproponować dobre zarobki po to, by pracownik pracował rzetelnie.

dowód: zeznania odwołującego (k. 54-55)

Wobec powyższego, z dniem 30 grudnia 2012 r. odwołująca została zatrudniona w Auto (...)K. B. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony do 31 stycznia 2013 r. Zgodnie z postanowieniami umowy odwołująca była zobowiązana do wykonywania prac biurowych, wystawiania faktur sprzedaży, opisywania faktur zakupowych, kontaktu z biurem rachunkowym, wykiwania na stronach internetowych (Allegro) tańszych części samochodowych oraz roznoszenia ulotek. Wymiar czasu pracy został ustalony w wysokości 30 godzin tygodniowo za wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 4.350 zł plus premia od pozyskanych klientów. Termin rozpoczęcia pracy został ustalony na dzień 2 stycznia 2013 r.

W okresie od 20 stycznia 2013 r. do 30 stycznia 2013 r. odwołująca odbyła szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Natomiast w dniu 2 stycznia 2013 r. otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku pracownika biurowego.

dowód: umowa o pracę z 30.12.2012 r. (k. 8), zaświadczenie o szkoleniu BHP w aktach organu rentowego

W związku z zawarciem umowy o pracę, z dniem 2 stycznia 2013 r. odwołująca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego. Dokument zgłoszeniowy (...) został przesłany w dniu 24 lutego 2013 r.

Tak późne zgłoszenie odwołującej do ubezpieczeń społecznych wynikało z problemów z programem (...) i jego funkcjonalnością umożliwiającą zgłaszanie do ubezpieczeń nowych pracowników. E. M. (1) obsługująca księgowo K. B. boryka się z tym problemem także przy obsłudze innych klientów.

dowód: druk ZUS ZUA (k. 141), potwierdzenie wysłania (k. 137-138), zeznania świadka E. M. (1) (k. 166v-167)

Pracując u K. B. odwołująca zajmowała się wystawianiem faktur sprzedaży, opisywaniem faktur zakupowych oraz przekazywaniem dokumentów do biura rachunkowego, tj. faktur. Obsługiwała również program do wyszukiwania części. Był to program opracowany przez firmę (...). Części szukała też na stronie internetowej Allegro. Poszukiwanie części polegało na tym, że odwołujący po otrzymaniu samochodu do naprawy, weryfikował co jest uszkodzone, co jest potrzebne i wypisywał odwołującej na kartce model samochodu, rocznik, pojemność silnika, nazwę części.

Na podstawie tych informacji, M. M. wyszukiwała części. W sytuacji, gdy klient życzył sobie tańsze zamienniki, wyszukiwał je na stronie Allegro lub w internecie. Na podstawie tego co wyszukała, K. B. wybierał np. jeden z trzech wyszukanych przez nią filtrów, zaznaczał który ma być i na tej podstawie odwołująca wykonywała zamówienie w hurtowni. Natomiast roznoszeniem ulotek odwołująca ostatecznie się nie zajmowała.

dowód: zeznania świadków: S. N. (k. 118v), M. D. (k. 131); zeznania stron: odwołującego (k. 54-55, 132), odwołującej (k. 53v-54, 131v-132)

Kolejną umową o pracę z dnia 31 stycznia 2013 r. odwołująca została zatrudniona na czas nieokreślony począwszy od dnia 1 lutego 2013 r. Zarówno zakres obowiązków M. M., jak i wysokość wynagrodzenia pozostały bez zmian.

dowód: umowa o pracę z 31.01.2013 r. (k. 9)

W związku z zatrudnieniem odwołującej pracodawca wypłacał jej wynagrodzenie w gotówce, którego odbiór M. M. potwierdzała na indywidualnej liście płac, i tak otrzymała wynagrodzenie:

- w miesiącu 01.2013 r. w kwocie 3.097,79 zł,
- w miesiącu 02.2013 r. w kwocie 3.097,79 zł,
- w miesiącu 03.2013 r. w kwocie 3.097,77 zł,
- w miesiącu 04.2013 r. w kwocie 672,16 zł.

Odwołująca potwierdzała również obecność w pracy na liście obecności, z której wynika, iż pracę świadczyła przede wszystkim od poniedziałku do piątku, a czasami także w soboty.

dowód: indywidualne listy płac (k. 10-13), lista obecności w aktach organu rentowego

W imiennych raportach miesięcznych o należnych składkach na ubezpieczenia społeczne i wypłaconych świadczeniach ZUS RCA za okres od stycznia 2013r. płatnik wykazał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości odpowiednio: za 01/2013 r. - 4.350,00 zł, za 02/2013 r. - 4.350,00 zł, za 03/2013r. - 435,00 zł, za 04/2013 r. - 0,00zł, za 06/2013 r. - 0,00 zł.

bezsporne

W związku z prowadzoną działalnością odwołujący K. B. wykazywał:

- za 2012 r. przychód 145.367,79 zł oraz stratę 30.014,33 zł,
- za 2013 r. przychód 182.533,74 zł oraz stratę 15.484,13 zł.

dowód: pismo US w aktach organu rentowego

Odwołująca dowiedziała się o swojej ciąży pod koniec lutego, po wykonaniu testu ciążowego. Natomiast pierwszą wizytę miała umówioną w dniu 7 marca 2013 r. Pracodawcę odwołująca poinformowała w lutym 2013 r. Dziecko urodziła dnia 17 października 2013 r.

dowód: dokumentacja medyczna (k. 126); zeznania odwołującej (k. 131v-132, k. 131v-132)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych odwołów.

Za wiarygodne Sąd uznał **zeznania świadków:** M. D., S. N. i E. M. (2) oraz **zeznania stron:** odwołującej M. M. i odwołującego K. B.. Powyższe zeznania są logiczne, spójne i wewnątrznie się uzupełniają. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do kwestionowania w/w zeznań, zwłaszcza, że znajdują one swoje potwierdzenie w zebranych w sprawie

dokumentach. Ponadto odwołujący, wyjaśnił przyczyny, dla których w styczniu 2013 r. zdecydował się na zatrudnienie odwołującej oraz wskazał, iż jej wykształcenie było adekwatne do zakresu wykonywanych przez nią obowiązków, co przyczyniło się do odciążenia odwołującego.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania **dokumenty** zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego.

Przedmiotowe dokumenty zostały bowiem sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ponadto ich treść i forma nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu, a zatem i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawą dokonanych ustaleń faktycznych Sąd uczynił również znajdujące się w aktach kserokopie dokumentów, albowiem zawarte w nich informacje nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, co pozwoliło na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania M. M. i K. B. zasługiwały na uwzględnienie.

Kwestią sporną było to, czy organ rentowy zasadnie uznał, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia M. M. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek K. B. Auto (...)za okres od stycznia 2013 r. wynosi:

okres	podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe	podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne
01.2013 r.	1.200,00 zł	1.035,48 zł
02.2013 r.	1.200,00 zł	1.035,48 zł
03.2013 r.	120,00 zł	1.035,59 zł
04.2013 r.	0,00 zł	207,12 zł
05-09.2013 r.	po 0,00 zł miesięcznie	po 0,00 zł miesięcznie

Zgodnie z przepisami art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o sus, ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

W myśl z art. 47 ust. 1 w/w ustawy składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za pracowników obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12 (art. 18 ust. 1 cyt. ustawy).

W zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazywał, iż zgłoszenie M. M. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek w wysokości 4.350 zł miało na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia

społecznego, bowiem po krótkim okresie zgłoszenia, odwołująca wystąpiła z roszczeniem o zasiłek chorobowy w związku z ciążą.

W prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, ale bezspornym pozostaje, iż wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Wprawdzie z punktu widzenia art. 18 § 1 kp, umówienie się o wyższe od najniższego wynagrodzenie jest dopuszczalne, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Powyższe wynika przede wszystkim z treści art. 353¹ kc, który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 kc pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym bezprawnych czynności prawnych prawa pracy, występują liczne odwołania do sankcji art. 58 kc (vide wyrok z dnia 22 stycznia 2004 r., I PK 203/03, wyrok z dnia 28 marca 2002 r., I PKN 32/01; wyrok z dnia 23 września 1998 r., II UKN 229/98, czy wyrok z dnia 14 marca 2001 r., II UKN 258/00).

Zatem dopuszczalność oceniania ważności treści umów o pracę według reguł prawa cywilnego, na podstawie art. 58 kc w zw. z art. 300 kp nie jest w judykaturze kwestionowana.

Dla ustalenia wysokości składek znaczenie decydujące i wyłączne ma fakt dokonania wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości. Należy jednak pamiętać, że umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych; kształtuje ona stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń.

W związku z tym nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353¹ kc, w prawie ubezpieczeń społecznych można przypisać - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych.

Art. 18 ust. 1 ustawy o sus w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) - musi być zatem uzupełniony w ramach systemu prawnego stwierdzeniem, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (vide uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 1997 r., U 6/96, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1999 r., I PKN 465/99). Takie rozumienie godziwości wynagrodzenia odpowiada kryteriom ustalania wysokości wynagrodzenia z art. 78 § 1 kp, który nakazuje ustalenie wynagrodzenia za pracę tak, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Wskazać przy tym należy, iż przepis art. 86 ust. 2 ustawy o sus, który daje organowi rentowemu kompetencje do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i - w ramach

obowiązującej go procedury zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/050). Zakład Ubezpieczeń Społecznych może więc kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09). Realna możliwość takiej kontroli powstaje po przekazaniu przez płatnika składek raportu miesięcznego, przedkładanego zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o sus. W raporcie płatnik przedstawia między innymi dane o tytule ubezpieczenia i podstawie wymiaru składek oraz dokonuje zestawienia należnych składek na poszczególne ubezpieczenia. Dane te mogą być zakwestionowane zarówno przez ubezpieczonego, jak i przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować także wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Na podstawie art. 41 ust. 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest również uprawniony do zamiany przekazanych przez płatnika składek informacji o wysokości wynagrodzenia (vide uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05).

Odnosząc powyższe rozważania do ustalonego stanu faktycznego – wynagrodzenie za pracę ustalone dla odwołującej w umowach o pracę z dnia 30 grudnia 2012 r. i 31 stycznia 2013 r. w kwocie 4.350 zł miesięcznie brutto – nie było usprawiedliwione, a przy analizie także szerokich aspektów jej zatrudnienia nie można uznać go za wynagrodzenie godziwe i właściwe. Niepodobna tak zakwalifikować tej wysokości wynagrodzenia w sytuacji, gdy ubezpieczona nie posiadała doświadczenia w branży motoryzacyjnej, a jej doświadczenie w kwestiach księgowych było bardzo ograniczone. Początkowy okres świadczenia pracy u nowego pracodawcy stanowi przede wszystkim czas wdrożenia do obowiązków i przeszkolenia przez pracodawcę do wykonywania czynności na nowym stanowisku. Nieznane są wówczas kompetencje i efektywność samodzielnej pracy nowego pracownika, nawet przy apriorycznym założeniu jego znacznego zaangażowania.

Również należy na skalę i sytuację ekonomiczną przedsiębiorstwa K. B., która nie usprawiedliwiała przyznania pracownikowi – wykonującemu prace pomocnicze w stosunku do głównego przedmiotu działalności realizowanego osobiście przez pracodawcę, zatrudnionemu na $\frac{3}{4}$ etatu wynagrodzenia – wynagrodzenia w kwocie stanowiącej $\frac{1}{3}$ miesięcznych przychodów i to w sytuacji, gdy cała działalność była lekko deficytowa (por. podsumowanie książki przychodów i rozchodów).

Ograniczoną doniosłość ma również argument o wysokości wynagrodzenia pobieranego przez odwołującego, przy wykonywaniu podobnej pracy, w okresie, gdy był pracownikiem Firmy (...). Po pierwsze, nieznaną jest staż pracy i doświadczenie odwołującego w okresie, którego dotyczy informacja o wysokości pobieranego wynagrodzenia (lata 2007-2008). Po wtóre, doniosłość ma również skala przedsiębiorstwa Firmy (...). Po trzecie, nie można pomijać wartości części, którymi obraca się w Firmie (...) (dealer samochodów wysokiej klasy, znanych marek) i związanej z tą wartością wielkości „narzutów”, pozwalających wysoko wynagradzać pracowników.

Konkludując, rodzaj obowiązków powierzonych ubezpieczonej i pozostałe wyżej naprowadzone okoliczności nie uzasadniały – w ocenie Sądu – tak wysokiego wynagrodzenia i to już w początkowym okresie zatrudnienia.

Z drugiej strony, organ rentowy nie przedstawił jednak dowodów na poparcie swego stanowiska, że podstawa wymiaru składek powinna być obliczana od 1.200 zł, tj. $\frac{3}{4}$ minimalnego wynagrodzenia za pracę, poza nie mającym doniosłości prawnej stwierdzeniem, że okoliczności sprawy wskazują, że wynagrodzenie wypłacono odwołującej na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa oraz, że określenie wynagrodzenia w tej wysokości miało na celu uzyskanie wysokich świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy nie kwestionował przy tym okoliczności, że odwołująca świadczyła pracę w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu na rzecz płatnika składek K. B..

Podejrzanie organu rentowego, że określenie wynagrodzenia w w/w kwocie miało na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych nie może przesądzać o słuszności twierdzeń organu rentowego. Podejrzanie to nie dowód a organ rentowy nie przedstawił dowodów świadczących o tym, że zawarcie umowy na czas nieokreślony i powierzenie stanowiska pracownika biurowego miało na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Już sama argumentacja pozwanego zawarta w decyzji, iż umowa o pracę odwołującej w części dotyczącej wynagrodzenia jest nieważna ze względu na to, że jest ona sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierza do obejścia prawa wskazuje jednoznacznie, iż pozwany nie znalazł przekonujących argumentów na poparcie stanowiska zawartego w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy ograniczył się w tym względzie do przytoczenia treści wszystkich okoliczności wpływających na ważność czynności prawnej wymienionych w art. 58 § 1 do § 3 kc

Powyższe ustalenia stanowiły z jednej strony podstawę do zakwestionowania wysokości podstawy wymiaru składek zadeklarowanej przez odwołującą, ale z drugiej strony do podważenia stanowiska organu rentowego, że podstawę tę powinno stanowić minimalne wynagrodzenie za pracę. To drugie stanowisko, równoznaczne byłoby z założeniem, że „wyjściowe”, standardowe, podstawowe jest wynagrodzenie minimalne. Jest to założenie z gruntu nietrafne. Obserwacje rynku pracy wskazują, że wynagrodzenie minimalne pobierają najczęściej osoby bez wykształcenia lub z wykształceniem podstawowym, bez żadnych kwalifikacji zawodowych, wykonujące najprostsze prace fizyczne i to w obszarach wiejskich lub dotkniętych wysokim, strukturalnym bezrobociem, gdzie rynek nie wymusza na pracodawcach oferowania wyższego wynagrodzenia. Tymczasem odwołująca ma wykształcenie średnie i jest na etapie zdobywania wykształcenia wyższego, jedną pracę (na etat) już miała i chciała polepszyć swoje warunki materialne, przechodząc do pracy lepiej płatnej, praca wykonywana przez odwołującą (praca z dokumentami, wyszukiwanie części przy wykorzystaniu programów i bez internetowych) wymaga pewnych kompetencji, choćby w zakresie obsługi komputera, w dodatku była wykonywana w P., czyli mieście o stosunkowo niskiej stopie bezrobocia.

Odwołująca podejmując zatrudnienie u odwołującego nie wiedziała o ciąży i wiedzieć nie mogła. Znajomość podstaw fizjologii człowieka wskazuje, że skoro odwołująca miała ostatnią miesiączkę dnia 28 grudnia 2012 r. (vide: zapis w dokumentacji lekarskiej z przebiegu ciąży – koperta k. 126), to podejmując zatrudnienie jeszcze nie była w ciąży, tak jak stan ciąży rozumie się potocznie. Wiarygodne jest zatem twierdzenie odwołującej, że o fakcie ciąży dowiedziała się dopiero w lutym 2013 r. na podstawie testu ciążowego, a ostatecznie ciąża została potwierdzona w trakcie pierwszej wizyty lekarskiej dnia 7 marca 2013 r.

Reasumując Sąd przyjął, iż całościowa analiza zaoferowanego i zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż ustalone przez strony w umowach o pracę z dnia 30 grudnia 2012 r. i 31 stycznia 2013 r. wynagrodzenie na poziomie 4.350 zł brutto miesięcznie, w realiach niniejszej sprawy nie może zostać uznane za właściwe. Ustalenia faktyczne dają podstawę do przyjęcia jako sprawiedliwego miernika poziomu wynagrodzenia należnego ubezpieczonej, wynagrodzenia na poziomie 2.737,55 zł brutto [$=\frac{3}{4} * 3.650,06$ zł, tj. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej obowiązującego w 2013 r.]. W ocenie Sądu jest to bardziej odpowiedni poziom wynagrodzenia niż przyjęty przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji, w szczególności przy uwzględnieniu obowiązków, jakie miała wykonywać odwołująca.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc oraz cytowanych przepisów prawa materialnego, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyjął, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe, wypadkowe) i ubezpieczenie zdrowotne M. M. jako pracownika płatnika składek K. A. Klinika K (...) za okres od stycznia do września 2013 r. powinna być ustalana od kwoty 2.737,55 zł odpowiadającej 75% kwoty 3.650,06 zł, tj. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej – punkt 1. sentencji wyroku.

Dalej idące odwołanie Sąd oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc – punkt 2. sentencji wyroku.

Wobec częściowego jedynie uwzględnienia odwołania, koszty procesu między stronami zniesiono wzajemnie – punkt 3. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki